Teismo praktikos rinkinys

GENERALINĖS ADVOKATĖS
JULIANE KOKOTT IŠVADA,
pateikta 2025 m. gegužės 22 d.[1]

Byla C-219/25 PPU [*Kamekris*][i]

Ministère public (Prokuratūra, Prancūzija)
prieš
KN

(*Cour d'appel de Montpellier* (Monpeljė apeliacinis teismas, Prancūzija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra – Teismų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose – Ekstradicija į trečiąją šalį laisvės atėmimo bausmei atlikti – Kitos valstybės narės teismo sprendimo dėl ekstradicijos prašymo pripažinimas – Sąjungos pilietybė – Laisvas judėjimas – Pagrindinių teisių chartija – Reali kankinimų ar kitokio nežmoniško ar žeminamo elgesio grėsmė ar grėsmė būti taip baudžiamam – Veiksminga teisinė gynyba – Teisingas bylos nagrinėjimas“

I. Įvadas

1. Jeigu vienos valstybės narės (šiuo atveju Prancūzijos) teismas priima sprendimą dėl kitos valstybės narės (šiuo atveju Graikijos) piliečio, kuris yra Europos Sąjungos pilietis, ekstradicijos į trečiąją šalį (šiuo atveju Sakartvelą) laisvės atėmimo bausmei atlikti, ar jis privalo laikytis kitos valstybės narės (šiuo atveju Belgijos) teismo sprendimo dėl šio ekstradicijos prašymo? Būtent toks klausimas keliamas šioje byloje.

[1] Originalo kalba: vokiečių.

[i] Šios bylos pavadinimas išgalvotas. Jis neatitinka jokios bylos šalies tikrojo vardo, pavardės ar pavadinimo.

II. Teisinis pagrindas

A. Tarptautinė teisė

2. 1957 m. gruodžio 13 d. Paryžiuje pasirašytos Europos konvencijos dėl ekstradicijos (toliau – Europos konvencija dėl ekstradicijos) 1 straipsnyje nustatyta:

„Konvenciją sudarančios Šalys, vadovaudamosi Konvencijoje nustatytomis taisyklėmis, įsipareigoja perduoti viena kitai visus asmenis, kuriems prašančiosios Šalies kompetentinga valdžia kelia bylą arba kurių minėta Šalis reikalauja, kad galima būtų įvykdyti nuosprendį arba tuos asmenis sulaikyti.“

3. Prancūzijoje Europos konvencija dėl ekstradicijos įsigaliojo 1986 m. gegužės 11 d., Sakartvele – 2001 m. rugsėjo 13 d., Graikijoje – 1961 m. rugpjūčio 27 d. Prancūzija (pagal Konvencijos 26 straipsnio 1 dalį) pasiliko teisę atsisakyti taikyti ekstradiciją, jeigu apkaltinamasis nuosprendis priimtas teismo procese, kuriame nebuvo užtikrintos pagrindinės procesinės garantijos ir gynybos teisė, arba jeigu ekstradicija gali turėti itin sunkių pasekmių prašomam išduoti asmeniui. Graikija, be kita ko, pasiliko teisę neišduoti savo piliečių [2].

B. Sąjungos teisė

1. SESV

4. SESV 67 straipsnyje numatyti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės sukūrimo tikslai. 67 straipsnio 3 dalyje įtvirtintas teismo sprendimus baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimas:

„Sąjunga stengiasi užtikrinti aukštą saugumo lygį prevencijos bei kovos su nusikalstamumu, rasizmu ir ksenofobija priemonėmis, taip pat policijos ir teisminių institucijų bei kitų kompetentingų valdžios institucijų veiklos koordinavimo ir bendradarbiavimo priemonėmis, taip pat tarpusavyje pripažįstant teismo sprendimus baudžiamosiose bylose, o prireikus derinant baudžiamuosius įstatymus.“

5. Sąjungos reguliavimo įgaliojimai teismų bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose srityje yra reglamentuojami SESV 82 straipsnyje:

„1. Teisminis bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose Sąjungoje grindžiamas nuosprendžių ir teismo sprendimų tarpusavio pripažinimo principu bei apima valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų suderinimą 2 dalyje ir 83 straipsnyje nurodytose srityse.

Europos Parlamentas ir Taryba, spręsdami pagal įprastą teisėkūros procedūrą, patvirtina priemones, kuriomis siekiama:

a) nustatyti taisykles ir procedūras, kad visoje Sąjungoje būtų užtikrintas visų nuosprendžių ir teismo sprendimų formų pripažinimas;

[2] https://www.coe.int/en/web/conventions.

b) <…>

d) <...> palengvinti su procesais baudžiamosiose bylose ir sprendimų vykdymu susijusį bendradarbiavimą tarp valstybių narių teisminių arba joms lygiaverčių institucijų.

2. Europos Parlamentas ir Taryba, priimdami direktyvas pagal įprastą teisėkūros procedūrą, gali nustatyti tokias minimalias taisykles, kokių reikia nuosprendžių ir teismo sprendimų tarpusavio pripažinimui bei policijos ir teisminiam bendradarbiavimui tarpvalstybinio pobūdžio baudžiamosiose bylose palengvinti. Šiose minimaliose taisyklėse atsižvelgiama į skirtingas valstybių narių teisines tradicijas ir sistemas.

Jos yra susijusios su:

a) valstybių narių tarpusavio įrodymų leistinumu;

b) asmenų teisėmis baudžiamajame procese;

c) nusikaltimų aukų teisėmis;

d) bet kuriais kitais konkrečiais baudžiamojo proceso aspektais, kuriuos sprendimu Taryba yra nustačiusi iš anksto; šį sprendimą, gavusi Europos Parlamento pritarimą, Taryba priima vieningai.

Šioje dalyje nurodytų minimalių taisyklių priėmimas neužkerta kelio valstybėms narėms išlaikyti arba įvesti aukštesnio lygio asmenų apsaugą.“

2. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija

6. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 19 straipsnio 2 dalyje garantuojama apsauga ekstradicijos atveju:

„Niekas negali būti perkeltas, išsiųstas ar išduotas į valstybę, kurioje jam gresia mirties bausmė arba kurioje jis gali patirti kankinimų ar kitokį nežmonišką ar žeminantį elgesį arba būti taip baudžiamas.“

7. Teisė į veiksmingą teisinę gynybą įtvirtinta Chartijos 47 straipsnyje:

„Kiekvienas asmuo, kurio teisės ir laisvės, garantuojamos Sąjungos teisės, yra pažeistos, turi teisę į veiksmingą jų gynybą teisme šiame straipsnyje nustatytomis sąlygomis.

Kiekvienas asmuo turi teisę, kad jo bylą per kiek įmanoma trumpesnį laiką viešai ir teisingai išnagrinėtų pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas. Kiekvienas asmuo turi turėti galimybę gauti teisinę pagalbą, būti ginamas ir atstovaujamas.

<…>“

C. Prancūzijos teisė

8. Pagal *code de procédure pénale* (Baudžiamojo proceso kodeksas) 696-4 straipsnio 1 dalį ekstradicija neleidžiama, jeigu ieškomas asmuo nusikalstamos veikos padarymo metu turėjo Prancūzijos pilietybę.

III. Bylos aplinkybės ir prašymas priimti prejudicinį sprendimą

9. KN yra tiek Sakartvelo, tiek Graikijos pilietis. 2011 m. Sakartvelo teismai KN nedalyvaujant priėmė apkaltinamąjį nuosprendį, kuriuo jį nuteisė laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausme už tai, kad 2008 ir 2009 m. jis užsakė (galiausiai neįvykdytą) žmogžudystę, siekdamas nuslėpti kitas nusikalstamas veikas, taip pat už nusikalstamas veikas, susijusias su šaunamaisiais ginklais ir narkotinėmis medžiagomis, vykdytas organizuotoje nusikalstomoje grupėje.

10. 2021 m. spalio 4 d. KN buvo laikinai sulaikytas Belgijoje, nes Sakartvelo valdžios institucijos buvo paskelbusios Interpolo perspėjimą dėl jo sulaikymo (vadinamąjį raudonąjį perspėjimą). Jam, iš pradžių sulaikytam ekstradicijos tikslu, 2021 m. spalio 29 d. teismo buvo paskirta kardomoji priemonė.

11. 2025 m. sausio 20 d. KN buvo sulaikytas Prancūzijoje remiantis tuo pačiu raudonuoju perspėjimu. Sakartvelo valdžios institucijos taip pat oficialiai pateikė prašymą išduoti KN Prancūzijoje pagal Europos konvenciją dėl ekstradicijos.

12. Kai KN buvo sulaikytas Prancūzijoje, ekstradicijos procedūra Belgijos teismuose dar nebuvo baigta, tačiau 2025 m. vasario 19 d. sprendimu *Cour d'appel de Bruxelles* (Briuselio apeliacinis teismas, Belgija) atmetė Sakartvelo pateiktą ekstradicijos prašymą. Šis teismas tokį sprendimą motyvavo tuo, jog negalima pakankamai užtikrinti, kad KN galėtų būti išduotas Sakartvelui nesant pavojaus, kad bus akivaizdžiai atsisakyta vykdyti teisingumą arba jis patirs kankinimų ar nežmonišką ar žeminamą elgesį.

13. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas – *Cour d'appel de Montpellier* (Monpeljė apeliacinis teismas, Prancūzija) – turi priimti sprendimą dėl Prancūzijai pateikto ekstradicijos prašymo. Šioje byloje tiek prokuratūra, tiek KN prašo atmesti ekstradicijos prašymą remiantis Belgijos teismo sprendimu.

14. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo prašo išaiškinti, ar jis privalo laikytis Belgijos teismo sprendimo:

Ar SESV 67 straipsnio 3 dalis ir 82 straipsnio 1 dalis, siejamos su Pagrindinių teisių chartijos 19 ir 47 straipsniais, turi būti aiškinamos taip, kad valstybė narė privalo atsisakyti vykdyti trečiosios šalies ekstradicijos prašymą dėl Sąjungos piliečio, jei kita valstybė narė prieš tai atsisakė vykdyti tokį patį ekstradicijos prašymą, motyvuodama tuo, kad perdavus atitinkamą asmenį galėtų būti pažeista jo pagrindinė teisė nebūti kankinamam arba nepatirti nežmoniško ar žeminamo elgesio, įtvirtinta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 19 straipsnyje, ir teisė į teisingą bylos nagrinėjimą, įtvirtinta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje?

15. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas paprašė taikyti Teisingumo Teismo procedūros reglamento 107 straipsnyje numatytą prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą.

16. 2025 m. balandžio 3 d. Teisingumo Teismo trečioji kolegija nutarė šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą nagrinėti skubos tvarka pagal Teisingumo Teismo statuto 23a straipsnį ir Procedūros reglamento 107 ir paskesnius straipsnius. KN, Prancūzijos Respublika ir Europos Komisija pateikė rašytines pastabas. 2025 m. gegužės 8 d. vykusiame posėdyje, be minėtų šalių, taip pat dalyvavo Čekijos Respublika ir Vokietija.

IV. Teisinis vertinimas

17. Jei Teisingumo Teismas nuspręstų atsakyti į prašymą priimti prejudicinį sprendimą, atsakymas, mano nuomone, būtų akivaizdus: nei SESV 67 straipsnio 3 dalis, nei SESV 82 straipsnio 1 dalis neįpareigoja valstybės narės teismo pripažinti kitos valstybės narės teismo sprendimą dėl trečios valstybės narės piliečio ekstradicijos į trečiąją šalį laisvės atėmimo bausmei atlikti dėl to, kad gali būti pažeisti Chartijos 19 ir 47 straipsniai, t. y. kad pirmosios valstybės narės teismas taip pat turi atsisakyti vykdyti ekstradiciją neatlikdamas savo patikrinimo. Visgi tiek, kiek taikytina Sąjungos teisė, Teisingumo Teismas, tikrindamas ekstradicijos pagrindus, privalo tinkamai atsižvelgti į motyvus, kuriais grindžiamas kito teismo sprendimas atsisakyti vykdyti ekstradiciją.

18. Vis dėlto neaišku, ar Sąjungos teisė, o kartu ir Chartija, apskritai taikytina pagrindinėje byloje, t. y. ar Teisingumo Teismas turi jurisdikciją (žr. A dalį). Taip pat reikėtų atidžiau išnagrinėti prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūros taikymo sąlygas (žr. B dalį).

A. Sąjungos teisės ir Chartijos taikymas

19. Kai Sąjunga nėra sudariusi tarptautinės sutarties dėl ekstradicijos su atitinkama trečiąja šalimi, normų dėl ekstradicijos nustatymas priklauso valstybių narių kompetencijai [3]. Vis dėlto į Sąjungos teisės taikymo sritį patenkančiose situacijose atitinkamos nacionalinės teisės normos turi atitikti Sąjungos teisę [4].

20. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, kokie įpareigojimai nagrinėjamu atveju kyla iš SESV 67 straipsnio 3 dalies ir 82 straipsnio 1 dalies. Kaip nurodo Prancūzija, Čekija, Vokietija ir Komisija, šios nuostatos yra labiau projektinio pobūdžio ir visų pirma nereglamentuoja Sąjungos piliečių ekstradicijos į trečiąsias šalis laisvės atėmimo bausmei atlikti (žr. 1 skirsnį). Vis dėlto Sąjungos teisė ir Chartija gali būti taikomos tik atitinkamam Sąjungos piliečiui pasinaudojus judėjimo laisve (žr. 2 skirsnį).

[3] 2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimas *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630, 26 punktas).

[4] 2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimas *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630, 26 ir 27 punktai) ir 2024 m. birželio 18 d. Sprendimas *Generalstaatsanwaltschaft Hamm (Prašymas išduoti pabėgėlį Turkijai)* (C-352/22, EU:C:2024:521, 38 punktas).

1. Teismų bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose taisyklės

21. KN laikosi nuomonės, jog remiantis SESV 67 straipsnio 3 dalimi, 82 straipsnio 1 dalimi ir tarpusavio pasitikėjimo principu darytina išvada, kad valstybės narės teismas privalo pripažinti kitos valstybės narės teismo sprendimą atsisakyti vykdyti Europos Sąjungos piliečio ekstradiciją į trečiąją šalį dėl pagrindinių teisių pažeidimo pavojaus, nenagrinėdamas paties neišdavimo pagrindo.

22. Pagal SESV 67 straipsnio 3 dalį Sąjunga stengiasi užtikrinti aukštą saugumo lygį prevencijos bei kovos su nusikalstamumu priemonėmis, taip pat policijos ir teisminių institucijų veiklos koordinavimo ir bendradarbiavimo priemonėmis, taip pat tarpusavyje pripažįstant teismo sprendimus baudžiamosiose bylose. Šiuo saugumo tikslu grindžiama ne tik laisvės garantija (67 straipsnio 2 dalis) ir palankios sąlygos pasinaudoti teisingumu (67 straipsnio 4 dalis), bet ir, kaip numatyta 67 straipsnio 1 dalyje, laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės, kurioje gerbiamos pagrindinės teisės bei skirtingos valstybių narių teisinės sistemos ir tradicijos, sukūrimas.

23. Vis dėlto Sąjungos įpareigojimas siekti aukšto lygio saugumo tarpusavyje pripažįstant sprendimus baudžiamosiose bylose neapima jokio tiesiogiai taikytino įpareigojimo valstybėms narėms, kurio jos turėtų laikytis priimdamos sprendimą dėl Sąjungos piliečio ekstradicijos į trečiąją šalį. Visų pirma pagal SESV 67 straipsnio 3 dalį negalima daryti išvados, kad kitos valstybės narės teismo sprendimas šiuo klausimu turi būti pripažįstamas.

24. Kita vertus, SESV 82 straipsnio 1 dalyje nustatyti Sąjungos reguliavimo įgaliojimai teismų bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose srityje. Pagal šio straipsnio a punktą Sąjunga visų pirma gali nustatyti taisykles ir procedūras, kad visoje Sąjungoje būtų užtikrintas visų nuosprendžių ir teismo sprendimų formų pripažinimas. Tačiau, Sąjunga nėra priėmusi jokių nuostatų, reglamentuojančių teismo sprendimų dėl ekstradicijos į trečiąsias šalis pripažinimą, ir net jei 82 straipsnio 1 dalies a punkte būtų nustatytas teisinis pagrindas, remiantis juo negali būti daroma išvada apie įpareigojimą pripažinti tokius sprendimus. Taigi SESV 82 straipsnio 1 dalyje taip pat nėra numatytas įpareigojimas pripažinti kitos valstybės narės teismo sprendimą dėl atsisakymo vykdyti asmens ekstradiciją į trečiąją šalį.

25. Kitokia padėtis yra KN nurodyto sprendimo atveju – pagal tą sprendimą valstybė narė negali vykdyti asmens, kuriam kita valstybė narė suteikė pabėgėlio statusą, ekstradicijos į jo kilmės šalį tol, kol šis statusas galioja[5]. Visgi tokia kliūtis kyla ne iš SESV pirminės teisės nuostatų, o iš Sąjungos antrinės teisės nuostatų dėl pabėgėlių apsaugos ir lojalaus bendradarbiavimo principo[6]. Šiuo atveju nėra jokių panašių antrinės teisės aktų, kurie įpareigotų Prancūziją privalomai vykdyti Belgijos teismo sprendimą.

26. Tarpusavio pasitikėjimo principas, kuriuo remiasi KN, taip pat nieko nekeičia.

27. Tiesa, išskyrus atvejus, kai yra išimtinių aplinkybių, pagal šį principą reikalaujama, kad visos valstybės narės paisytų Sąjungos teisės ir ypač šioje teisėje įtvirtintų pagrindinių teisių[7]. Taigi, jei valstybės narės teismas *pagrįstai* nustato, kad ekstradicijos atveju egzistuoja Chartijoje numatytų

[5] 2024 m. birželio 18 d. Sprendimas *Generalstaatsanwaltschaft Hamm (Prašymas išduoti pabėgėlį Turkijai)* (C-352/22, EU:C:2024:521, 71 punktas).

[6] 2024 m. birželio 18 d. Sprendimas *Generalstaatsanwaltschaft Hamm (Prašymas išduoti pabėgėlį Turkijai)* (C-352/22, EU:C:2024:521, 64–70 punktai).

[7] 2014 m. gruodžio 18 d. Nuomonė 2/13 (Sąjungos prisijungimas prie EŽTK) (EU:C:2014:2454, 191 punktas) ir 2024 m. liepos 29 d. Sprendimas *Breian* (C-318/24 PPU, EU:C:2024:658, 46 punktas).

pagrindinių teisių pažeidimo grėsmė, kitų valstybių narių teismai, priimdami sprendimą dėl atitinkamos ekstradicijos, privalo tinkamai atsižvelgti į pirmosios valstybės narės teismo išvadą [8]. Visgi tai nereiškia, kad privaloma pripažinti pirma minėto teismo sprendimą [9]. Tam reikėtų aiškios teisės normos, kuri dar nėra priimta [10].

28. Be to, tarpusavio pasitikėjimo principas šia forma taikomas tik tuo atveju, jei taikomos Chartijoje numatytos pagrindinės teisės. Pagal 51 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį Chartijos nuostatos valstybėms narėms taikomos tik, kai jos įgyvendina Sąjungos teisę.

29. Sąvoka „Sąjungos teisės įgyvendinimas“, kaip ji suprantama pagal Chartijos 51 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį, suponuoja sąsają tarp Sąjungos teisės akto ir aptariamos nacionalinės priemonės, kuri turi būti daugiau nei tik sričių panašumas arba vienos srities netiesioginis poveikis kitai [11]. Taigi Sąjungos pagrindinės teisės negali būti taikomos siejant su nacionaline teise, jeigu atitinkamos srities Sąjungos teisės nuostatose nebuvo nustatyta jokia konkreti valstybių narių pareiga dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamos situacijos [12].

30. Vis dėlto, kadangi nei SESV 67 straipsnio 3 dalyje, nei SESV 82 straipsnio 1 dalyje tokie įpareigojimai nenustatyti, jie neleidžia taikyti Chartijos ar tarpusavio pasitikėjimo principo.

2. Sąjungos piliečių judėjimo laisvė

31. SESV 21 straipsnio 1 dalyje numatyta teisė laisvai judėti Sąjungoje gali pagrįsti Chartijos taikymą pagrindinėje byloje. KN, kuris yra Graikijos pilietis, šia pagrindine Sąjungos piliečio laisve pasinaudojo persikeldamas į kitą valstybę narę, t. y. iš Graikijos į Prancūziją.

32. Ši pagrindinė laisvė nebūtinai ribojama dėl to, kad, KN jo pilietybės valstybės narės (Graikijos) ir Prancūzijos galėtų būti išsiųstas į Sakartvelą.

33. Vis dėlto Graikija, sudarydama Europos konvenciją dėl ekstradicijos, pasiliko teisę neišduoti savo piliečių. Taigi KN Graikijoje tikriausiai nereikėtų baimintis ekstradicijos.

[8] 2024 m. liepos 29 d. Sprendimas *Breian* (C-318/24 PPU, EU:C:2024:658, 46 punktas). Taip pat žr. 2023 m. rugsėjo 14 d. Sprendimą *Sofiyska gradska prokuratura (Paeiliui išduoti arešto orderiai)* (C-71/21, EU:C:2023:668, 55 punktas).

[9] Šiuo klausimu žr. 2024 m. liepos 29 d. Sprendimą *Breian* (C-318/24 PPU, EU:C:2024:658, 43 punktas).

[10] Dėl pabėgėlio statuso nustatymo žr. 2024 m. birželio 18 d. sprendimus *Bundesrepublik Deutschland (Sprendimo suteikti pabėgėlio statusą poveikis)* (C-753/22, EU:C:2024:524, 68 punktas) ir *Generalstaatsanwaltschaft Hamm (Prašymas išduoti pabėgėlį Turkijai)* (C-352/22, EU:C:2024:521, 43 punktas).

[11] 2014 m. kovo 6 d. Sprendimas *Siragusa* (C-206/13, EU:C:2014:126, 24 punktas), 2014 m. liepos 10 d. Sprendimas *Julián Hernández ir kt.* (C-198/13, EU:C:2014:2055, 34 punktas) ir 2024 m. lapkričio 28 d. Sprendimas *PT (Prokuroro ir nusikalstamą veiką padariusio asmens susitarimas)* (C-432/22, EU:C:2024:987, 35 punktas).

[12] 2014 m. kovo 6 d. Sprendimas *Siragusa* (C-206/13, EU:C:2014:126, 26 punktas), 2014 m. liepos 10 d. Sprendimas *Julián Hernández ir kt.* (C-198/13, EU:C:2014:2055, 35 punktas) ir 2024 m. lapkričio 28 d. Sprendimas *PT (Prokuroro ir nusikalstamą veiką padariusio asmens susitarimas)* (C-432/22, EU:C:2024:987, 36 punktas).

34. Daugelyje bylų, susijusių su ekstradicija į trečiąsias šalis dėl baudžiamojo persekiojimo, Teisingumo Teismas pripažino judėjimo laisvės apribojimą atsižvelgiant į nevienodą požiūrį, palyginti su atitinkamų valstybių narių piliečiais [13]. Šios valstybės narės numatė, kad jų piliečiams nebus taikoma ekstradicija ar perdavimas. Kaip nurodo Komisija ir Prancūzija, tai atitinka Prancūzijos teisinę padėtį, todėl jos mano, kad judėjimo laisvė ribojama.

35. Neaišku, kokia yra teisės į vienodą požiūrį naudojantis judėjimo laisve apsaugos apimtis, pavyzdžiui, ar ji apima teisę balsuoti ir būti kandidatais nacionaliniuose rinkimuose, kurios neužtikrina specialus diskriminacijos draudimas pagal SESV 22 straipsnį, susijęs su Sąjungos piliečių balsavimo teise [14].

36. Daugumai ekstradicijos bylų būdinga tai, kad atitinkamų kitų valstybių narių piliečiai integravosi prašomojoje valstybėje narėje [15]. Nesant tokios integracijos, kaip šiuo atveju, abejotina, ar iš viso yra koks nors panašumas su prašomosios valstybės narės piliečiais, kuriems ekstradicija negali būti vykdoma.

37. Iš esmės panašumas turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant į nagrinėjamomis nacionalinės teisės aktų nuostatomis siekiamą tikslą [16]. Jo negali būti, jei tarp lyginamų grupių yra objektyvių skirtumų [17].

38. Pagal abu kriterijus, kiek tai susiję su ekstradicijos draudimais, Sąjungos piliečiai, kurie vyksta tranzitu per Sąjungos valstybes nares, nėra panašūs į prašomosios valstybės piliečius.

39. Valstybė narė siekia apsaugoti ypatingą solidarumo ir lojalumo ryšį tarp savęs ir savo piliečių bei teisių ir pareigų abipusiškumą, kuris ir sudaro pilietybės pagrindą [18]. Taigi valstybės narės turi užtikrinti ypatingą savo piliečių apsaugą, o ekstradicijos draudimas padeda siekti šio tikslo. Kartu valstybė paprastai turi teisę vykdyti visapusišką savo piliečių baudžiamąjį persekiojimą, taip pat už nusikaltimus, padarytus už valstybės teritorijos ribų. Taigi, nors valstybės narės ir neprivalo vykdyti baudžiamojo persekiojimo už užsienyje padarytus nusikaltimus, kuriuos įvykdė jų piliečiai, jos gali įvertinti galimo persekiojimo tikslingumą. Taip valstybės narės gali išvengti asmenų nebaudžiamumo už padarytus nusikaltimus ir kartu apsaugoti savo piliečius nuo neproporcingų baudžiamojo persekiojimo trečiosiose šalyse pasekmių [19].

[13] 2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimas *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630, 33 punktas), 2018 m. balandžio 10 d. Sprendimas *Pisciotti* (C-191/16, EU:C:2018:222, 45 punktas), 2018 m. lapkričio 13 d. Sprendimas *Raugevičius* (C-247/17, EU:C:2018:898, 27 punktas), 2020 m. gruodžio 17 d. Sprendimas *Generalstaatsanwaltschaft Berlin* (*Ekstradicija į Ukrainą)* (C-398/19, EU:C:2020:1032, 30 punktas) ir 2022 m. gruodžio 22 d. Sprendimas *Generalstaatsanwaltschaft München (Ekstradicijos į Bosniją ir Hercegoviną prašymas)* (C-237/21, EU:C:2022:1017, 34 punktas).

[14] 2024 m. lapkričio 19 d. Sprendimas *Komisija / Lenkija (Teisė būti kandidatu ir narystė politinėje partijoje)* (C-814/21, EU:C:2024:963, 154 punktas) ir Sprendimas *Komisija / Čekijos Respublika (Teisė būti kandidatu ir narystė politinėje partijoje)* (C-808/21, EU:C:2024:962, 155 punktas).

[15] 2018 m. lapkričio 13 d. Sprendimas *Raugevičius* (C-247/17, EU:C:2018:898, 19 punktas), 2020 m. gruodžio 17 d. Sprendimas *Generalstaatsanwaltschaft Berlin* (*Ekstradicija į Ukrainą)* (C-398/19, EU:C:2020:1032, 10 ir 16 punktai) ir 2022 m. gruodžio 22 d. Sprendimas *Generalstaatsanwaltschaft München (Ekstradicijos į Bosniją ir Hercegoviną prašymas)* (C-237/21, EU:C:2022:1017, 13 punktas). Visgi dėl priešingos išvados žr. 2018 m. balandžio 10 d. Sprendimą *Pisciotti* (C-191/16, EU:C:2018:222, 34 punktas).

[16] 2014 m. balandžio 1 d. Sprendimas *Felixstowe Dock and Railway Company ir kt.* (C-80/12, EU:C:2014:200, 25 punktas).

[17] 2007 m. kovo 22 d. Sprendimas *Talotta* (C-383/05, EU:C:2007:181, 19 punktas).

[18] 1980 m. gruodžio 17 d. Sprendimas *Komisija / Belgija* (149/79, EU:C:1980:297, 10 punktas), 2010 m. kovo 2 d. Sprendimas *Rottmann* (C-135/08, EU:C:2010:104, 51 punktas) ir 2025 m. balandžio 29 d. Sprendimas *Komisija / Malta (Pilietybės suteikimo investuotojams programa)* (C-181/23, EU:C:2025:283, 96 punktas).

[19] Žr. 2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimą *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630, 48 ir 49 punktai) ir 2020 m. gruodžio 17 d. Sprendimą *Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Ekstradicija į Ukrainą)* (C-398/19, EU:C:2020:1032, 52 punktas).

40. Sąjungos piliečiai, gyvenantys valstybėje narėje ir integravęsi joje, gali pagrįstai tikėtis, kad jiems bus taikomos panašios sąlygos kaip ir atitinkamos valstybės narės piliečiams. Palyginti su valstybės narės, kurioje jie gyvena, piliečiais, jie iš tiesų kai kuriais atžvilgiais vertinami panašiai, tačiau ne visais. Pavyzdžiui, rinkimų teisės srityje vis dar taikomos išimtys [20], o mokesčių teisės srityje (šiuo atveju gyvenamoji vieta „pakeičia“ pilietybę) tai, ar valstybė narė, kurioje vykdoma veikla, turi suteikti tokias pačias privilegijas kaip ir savo piliečiams, priklauso nuo uždirbamų pajamų dydžio [21].

41. Vis dėlto nagrinėjamoje byloje kyla kitas klausimas. Siekiama išsiaiškinti, ar kiekvienas Sąjungos pilietis, vykstantis tranzitu per kitą Sąjungos valstybę narę, gali būti prilyginamas tranzito valstybėje gyvenantiems piliečiams, kai kalbama apie trečiosios šalies išduoto arešto orderio vykdymą. Atsižvelgiant į Sąjungos pilietybę, tai būtų galima patvirtinti. Pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją nacionalinė pilietybė vis labiau užleidžia vietą Sąjungos pilietybės statusui [22].

42. Tačiau, atsižvelgiant į valstybės narės baudžiamąją jurisdikciją, į šį klausimą reikia atsakyti neigiamai. Sąjungos piliečiai, kurie tik vyksta tranzitu per kitą Sąjungos valstybę narę, neturi panašaus ypatingo ryšio ir lojalumo ryšio su šia šalimi. Atvirkščiai, daugeliu atvejų netgi abejotina, ar tranzito valstybė turi jurisdikciją vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už nusikaltimus, padarytus trečiojoje šalyje, todėl nevykdant arešto orderio padidėja tikimybė, kad ieškomas asmuo liks nenubaustas.

43. Taigi siūlau Teisingumo Teismui, kaip ir socialinės teisės srityje [23], šiuo atžvilgiu taip pat atskirti Sąjungos piliečius, kurie yra integravęsi valstybėje narėje, ir Sąjungos piliečius, kurie tik vyksta tranzitu per ją. Kadangi nagrinėjamoje byloje kalbama apie Sąjungos pilietį, vykstantį tranzitu per kitą Sąjungos valstybę narę, manau, kad Sąjungos teisė netaikoma šiai situacijai. Taigi trečiosios šalies išduoto arešto orderio vykdymas nėra Sąjungos teisės įgyvendinimas. Pagrindinių laisvių, taikomų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje, paskirtis nėra atleisti valstybes nares nuo atsakomybės už veiksmingą bausmių vykdymą jų piliečiams ir taip padidinti šių piliečių galimybes išvengti bausmės. Be to, pagrindinės laisvės neturi atleisti valstybės narės nuo atsakomybės trečiajai šaliai (tarptautinė teisė, abipusiškai užtikrinanti, kad nuteisti piliečiai negalėtų išvengti bausmės pasislėpdami kitoje susitariančiojoje valstybėje). Taigi klausimas, ar atitinkamam asmeniui gali būti taikoma ekstradicija į trečiąją šalį, patenka į nacionalinės teisės ir šių pagrindinių teisių garantijų bei EŽTK taikymo sritį.

44. Jeigu Teisingumo Teismas vis dėlto nuspręstų, kad pagrindinės laisvės yra ribojamos, papildomai reikėtų patikrinti, ar toks ribojimas yra pagrįstas.

45. Nebaudžiamumo išvengimo tikslas gali būti nagrinėjamas vertinant ribojimo pagrįstumą, jeigu konkrečios valstybės narės piliečiai ir kitų valstybių narių piliečiai iš esmės vertinami vienodai [24]. Kaip per posėdį nurodė Komisija, šis tikslas taip pat apima siekį užtikrinti

[20] 2024 m. lapkričio 19 d. Sprendimas *Komisija / Lenkija (Teisė būti kandidatu ir narystė politinėje partijoje)* (C-814/21, EU:C:2024:963, 154 punktas) ir Sprendimas *Komisija / Čekijos Respublika (Teisė būti kandidatu ir narystė politinėje partijoje)* (C-808/21, EU:C:2024:962, 155 punktas) dėl SESV 22 straipsnio.

[21] 1995 m. vasario 14 d. Sprendimas *Schumacker* (C-279/93, EU:C:1995:31, 35 ir 36 punktai).

[22] 2025 m. balandžio 29 d. Sprendimas *Komisija / Malta (Pilietybės suteikimas investuotojams)* (C-181/23, EU:C:2025:283, 100 ir 101 punktai).

[23] 2014 m. lapkričio 11 d. Sprendimas *Dano* (C-333/13, EU:C:2014:2358, 77 ir paskesni punktai).

[24] 2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimas *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630, 37 ir 38 punktai), 2018 m. lapkričio 13 d. Sprendimas *Raugevičius* (C-247/17, EU:C:2018:898, 32 punktas) ir 2020 m. balandžio 2 d. Sprendimas *Ruska Federacija* (C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, 60 punktas).

nusikalstamų veikų aukų pagrindinių teisių apsaugą[25]. Vis dėlto pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją reikalaujama išduodant Sąjungos pilietį į trečiąją šalį atsižvelgti į nusikalstamą veiką padariusių asmenų pagrindines teises[26].

3. Pagrindinių teisių pažeidimo grėsmė

46. Chartijos 19 straipsnio 2 dalis yra susijusi konkrečiai su ekstradicija. Joje nustatyta, kad niekas negali būti perkeltas, išsiųstas ar išduotas į valstybę, kurioje jam gresia mirties bausmė arba kurioje jis gali patirti kankinimų ar kitokį nežmonišką ar žeminamą elgesį arba būti taip baudžiamas.

47. Taigi, kai prašomosios valstybės narės kompetentinga institucija turi duomenų, patvirtinančių realų pavojų, kad elgesys su asmenimis prašančiojoje išduoti asmenį trečiojoje šalyje bus nežmoniškas ar žeminamas, ji turi įvertinti šio pavojaus buvimą, kai priima sprendimą dėl asmens išdavimo pastarajai valstybei[27].

48. Tuo tikslu ši valstybė narė turi atsižvelgti ne tik į prašančiosios trečiosios šalies pareiškimus ar jos prisijungimą prie tarptautinių sutarčių, iš esmės garantuojančių pagrindinių teisių paisymą. Atlikdama šį patikrinimą prašomosios valstybės narės kompetentinga valdžios institucija turi remtis objektyviais, patikimais, tiksliais ir tinkamai atnaujinamais duomenimis, kurie matyti iš tarptautinių teismų, pavyzdžiui, Europos Žmogaus Teisių Teismo, sprendimų, prašančiosios trečiosios šalies teismų sprendimų, taip pat Europos Tarybos ar Jungtinių Tautų sistemai priklausančių organų sprendimų, ataskaitų ir kitų jų parengtų dokumentų[28]. Remiantis pastaruųjų metų Europos Tarybos dokumentais, nors kalinimo sąlygos vis dar galėtų būti geresnės, nėra jokių rimtų ir sisteminių pažeidimų[29].

49. Prie tokių duomenų priskiriami ir kitų valstybių narių sprendimai dėl to paties arba panašaus trečiosios šalies ekstradicijos prašymo, kuriuose nurodyta pagrindinių teisių pažeidimo grėsmė, nagrinėjamu atveju – 2025 m. vasario 19 d. *Cour d'appel de Bruxelles* (Briuselio apeliacinis teismas) sprendimas[30]. Tokia išvada pagrįsta tarpusavio pasitikėjimo principu[31].

[25] Dėl teisės į gyvybę pagal EŽTK 2 straipsnį žr. 2019 m. sausio 29 d. EŽTT sprendimą *Güzelyurtlu ir kiti prieš Kiprą ir Turkiją* (CE:ECHR:2019:0129JUD003692507, 231–236 punktai) ir 2019 m. liepos 9 d. Sprendimą *Romeo Castaño prieš Belgiją* (CE:ECHR:2019:0709JUD000835117, 81 punktas).

[26] 2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimas *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630, 53–59 punktai), 2022 m. gruodžio 22 d. Sprendimas *Generalstaatsanwaltschaft München (Ekstradicijos į Bosniją ir Hercegoviną prašymas)* (C-237/21, EU:C:2022:1017, 55 punktas), 1989 m. liepos 7 d. EŽTT sprendimas *Soering prieš Jungtinę Karalystę* (CE:ECHR:1989:0707JUD001403888, 88 punktas) ir 2021 m. kovo 25 d. Sprendimas *Bivolaru ir Moldovan prieš Prancūziją* (CE:ECHR:2021:0325JUD004032416, 107 punktas).

[27] 2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimas *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630, 58 punktas), 2020 m. balandžio 2 d. Sprendimas *Ruska Federacija* (C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, 64 punktas) ir 2017 m. rugsėjo 6 d. Nutartis *Peter Schotthöfer & Florian Steiner* (C-473/15, EU:C:2017:633, 24 punktas). Žr. taip pat 1989 m. liepos 7 d. EŽTT sprendimą *Soering prieš Jungtinę Karalystę* (CE:ECHR:1989:0707JUD001403888, 88 punktas), 2005 m. liepos 26 d. Sprendimą *N. prieš Suomiją* (CE:ECHR:2003:0923DEC003888502, 158 punktas), 2014 m. rugsėjo 4 d. Sprendimą *Trabelsi prieš Belgiją* (CE:ECHR:2014:0904JUD000014010, 116 punktas) ir 2021 m. kovo 25 d. Sprendimą *Bivolaru ir Moldovan prieš Prancūziją* (CE:ECHR:2021:0325JUD004032416, 107 punktas).

[28] 2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimas *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630, 57 ir 59 punktai), 2020 m. balandžio 2 d. Sprendimas *Ruska Federacija* (C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, 65 punktas) ir 2024 m. birželio 18 d. Sprendimas *Generalstaatsanwaltschaft Hamm (Prašymas išduoti pabėgėlį Turkijai)* (C-352/22, EU:C:2024:521, 63 punktas).

[29] Žr. *Council of Europe Action Plan for Georgia 2024-2027* (CM(2023)168, p. 31) ir *Report to the Georgian Government on the visit to Georgia carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 10 to 21 September 2018* (CPT/Inf (2019) 16, 44–48 punktai).

[30] Šiuo klausimu žr. 2024 m. birželio 18 d. Sprendimą *Bundesrepublik Deutschland (Sprendimo suteikti pabėgėlio statusą poveikis)* (C-753/22, EU:C:2024:524, 77 ir 78 punktai) ir 2024 m. liepos 29 d. Sprendimą *Breian* (C-318/24 PPU, EU:C:2024:658, 46 punktas).

[31] Žr. šios išvados 27 punktą.

50. Vis dėlto pagal EŽTT realaus nežmoniško ar žeminamo elgesio grėsmės įrodinėjimo pareiga tenka susijusiam asmeniui [32]. Taigi Chartijos 19 straipsnio 2 dalis nedraudžia išduoti asmens, jeigu, remiantis turima informacija, negalima akivaizdžiai atmesti nežmoniško ar žeminamo elgesio grėsmės, bet ji taip pat negali būti nustatyta.

51. 2025 m. vasario 19 d. *Cour d'appel de Bruxelles* (Briuselio apeliacinis teismas) sprendime nurodyta grėsmė, kad gali būti pažeista Chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje garantuojama teisė į teisingą bylos nagrinėjimą, iš esmės vertintina panašiai [33].

52. Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turės patikrinti, ar jam pateikta informacija rodo pavojų, kad gali būti pažeistos minėtos pagrindinės teisės, visų pirma dėl kalinimo sąlygų ir (arba) sprendimo už akių [34].

53. Visgi dėl išsamumo reikėtų pažymėti, kad, priešingai, nei teigia KN, nėra jokių požymių, kad buvo pažeistas Chartijos 50 straipsnyje arba Konvencijos dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo (KŠSĮ) 54 straipsnyje nustatytas *non bis in idem* principas. 2025 m. vasario 19 d. *Cour d'appel de Bruxelles* (Briuselio apeliacinis teismas) sprendimas, kuriuo buvo atmestas prašymas dėl ekstradicijos į Sakartvelą, negali būti prilygintas galutiniam teismo sprendimui, dėl kurio galėtų būti taikomas su šiuo principu susijęs draudimas [35].

B. Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra

54. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pateikė prašymą taikyti Teisingumo Teismo procedūros reglamento 107 straipsnyje numatytą prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą.

55. Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs, be kita ko, su SESV 67 straipsnio 3 dalimi ir SESV 82 straipsnio 1 dalimi, šie straipsniai įtraukti į SESV trečiosios dalies V antraštinę dalį („Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė"), o tai pagal Procedūros reglamento 107 straipsnio 1 dalį yra būtina sąlyga, kad būtų galima taikyti skubos tvarką.

56. Kaip jau nurodyta, šios nuostatos neturi tiesioginės reikšmės priimant sprendimą pagrindinėje byloje. Visgi prašymu priimti prejudicinį sprendimą turi būti išaiškintas būtent šis klausimas.

57. Taigi taikytina prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra.

58. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, grįsdamas savo prašymą, visų pirma nurodė, jog būtina skubiai atsakyti į prašymą priimti prejudicinį sprendimą, nes KN yra suimtas tik dėl to, kad vyksta jo ekstradicijos į Sakartvelą procedūra.

59. Jeigu Teisingumo Teismas į prejudicinį klausimą atsakytų kitaip nei siūlau, o nuspręstų, kad Belgijos teismo sprendimas turi būti pripažintas, šis suėmimo pagrindas išnyktų.

[32] 2008 m. vasario 28 d. EŽTT sprendimas *Saadi prieš Italiją* (CE:ECHR:2008:0228JUD003720106, 129 punktas), 2016 m. rugpjūčio 23 d. Sprendimas *J. K. ir kiti prieš Švediją* (CE:ECHR:2016:0823JUD005916612, 91 punktas) ir 2021 m. kovo 25 d. Sprendimas *Bivolaru ir Moldovan prieš Prancūziją* (CE:ECHR:2021:0325JUD004032416, 109 punktas).

[33] Šiuo klausimu žr. 2023 m. sausio 31 d. Sprendimą *Januar, Puig Gordi ir kt.* (C-158/21, EU:C:2023:57, 97 punktas) ir 2024 m. liepos 29 d. Sprendimą *Breian* (C-318/24 PPU, EU:C:2024:658, 38 punktas).

[34] Žr. 2013 m. vasario 26 d. Sprendimą *Melloni* (C-399/11, EU:C:2013:107, 49 punktas).

[35] 2023 m. rugsėjo 14 d. Sprendimas *Sofiyska gradska prokuratura (Paeiliui išduoti arešto orderiai)* (C-71/21, EU:C:2023:668, 52 punktas).

60. Vis dėlto negalima atmesti galimybės, kad Prancūzijos teismai ir toliau laikys KN suimtą, siekdami Prancūzijoje įvykdyti Sakartvelo teismo sprendimą [36] arba pradėti baudžiamąjį procesą dėl Sakartvele pripažintų nusikalstamų veikų. Tokiam naujam baudžiamajam procesui netrukdytų nei Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto 14 straipsnio 7 dalyje įtvirtintas draudimas bausti antrą kartą už tą pačią nusikalstamą veiką, nes jis netaikomas skirtingų valstybių [37] vykdomam persekiojimui, nei atitinkamiems Sąjungos teisės draudimams, nes jie netaikomi trečiosioms šalims.

61. Prašyme priimti prejudicinį sprendimą nėra jokių duomenų, kad Prancūzija ketina imtis tokių veiksmų arba kad Belgijos kompetentingos institucijos ėmėsi tokių veiksmų. Atvirkščiai, Prancūzija per posėdį nurodė, kad KN bus paleistas, jeigu bus atsisakyta jį išduoti.

62. Be to, atsakymas į prejudicinį klausimą taip pat galėtų turėti įtakos suėmimo trukmei. Tai reiškia, kad Prancūzijos teismui tenka pareiga savo iniciatyva patikrinti, ar ekstradicijos į Sakartvelą atveju egzistuoja reali pagrindinių teisių pažeidimo grėsmė. Jeigu KN per šį patikrinimą būtų toliau laikomas suimtas, būtų tikslinga, kad Prancūzijos teismas šį patikrinimą pradėtų kuo greičiau.

63. KN suėmimo trukmė priklauso nuo to, kada Teisingumo Teismas pateiks atsakymą į prejudicinį klausimą.

64. Taigi Teisingumo Teismas šioje byloje pagrįstai taiko prašymo priimti prejudicinį sprendimą nagrinėjimo skubos tvarka procedūrą.

V. Išvada

65. Siūlau Teisingumo Teismui priimti tokį prejudicinį sprendimą:

Nei SESV 67 straipsnio 3 dalis, nei SESV 82 straipsnio 1 dalis, nei SESV 21 ir 18 straipsniuose numatyta Sąjungos piliečių judėjimo laisvė nelemia Sąjungos teisės taikymo, kai prašoma išduoti kitos valstybės narės pilietį trečiajai šaliai, jeigu šis asmuo prašymo pateikimo metu tik vyko tranzitu per prašomosios valstybės narės teritoriją, kur buvo sulaikytas.

[36] Žr. 2018 m. lapkričio 13 d. Sprendimą *Raugevičius* (C-247/17, EU:C:2018:898, 39 punktas).

[37] Jungtinių Tautų Žmogaus teisių komiteto pranešimai Nr. 692/1996, *A.R.J. / Australija*, Nr. 6.4 ir Nr. 204/1986, *A. P. / Italija*, Nr. 7.3. Tai jau aiškiai matyti iš EŽTK septintojo papildomo protokolo 4 straipsnio nuostatų.